

DOI: 10.11649/abs.2015.007

Mirosław Jankowiak
Instytut Slawistyki PAN
Warszawa

Recenzja

XXI a. pradžios lietuvių tarmės: geolingvistinis ir sociolingvistinis tyrimas. Žemėlapiai ir jų komentarai,
red. D. Mikulėnienė, V. Meiliūnaitė, Vilnius: Lietuvių
kalbos institutas, Leidykla Briedis, 2014, 459 ss¹.

W 2014 r. ukazała się w Wilnie monumentalna praca litewskojęzyczna *XXI a. pradžios lietuvių tarmės: geolingvistinis ir sociolingvistinis tyrimas. Žemėlapiai ir jų komentarai* [pol. *Gwary litewskie na początku XXI wieku: badania geolingwistyczne i socjolingwistyczne. Mapy i komentarze*] (Mikulėnienė & Meiliūnaitė, 2014), będąca efektem wieloletniej pracy znanych lingwistów badających gwary litewskie, polszczyznę północnokresową oraz języki białoruski i rosyjski na Litwie. Publikację uzupełniają obszerne streszczenia w pięciu językach: łotewskim, angielskim, niemieckim, polskim i rosyjskim (liczące aż 93 strony), które dość wiernie oddają treść książki.

Po II wojnie światowej Litwini opracowali siatkę punktów terenowych z miejscowościami litewskojęzycznymi, obejmującą ponad 720 miejsc. Zebrany materiał

¹ Tekst jest polską wersją anglojęzycznej recenzji zamieszczonej w „Acta Linguistica Lithuanica” LXXI, Vilnius 2014, nieznacznie zmienioną.

stał się podstawą do stworzenia i wydania *Lietuvių kalbos atlasas* [pol. *Atlas języka litewskiego*]. Zgromadzone w nim dane językowe, co zrozumiałe, odzwierciedlają stan sprzed kilkadziesiąt lat. Nie obejmowały również innych języków funkcjonujących w granicach Litewskiej SRR. Wspomniany atlas przyniósł natomiast klasyfikację dialektów litewskich (1966), opracowaną przez Aleksasa Girdenisa i Zigmasa Zinkevičiausa.

Od momentu zebrania materiałów minęło 60 lat, Litwa odzyskała niepodległość, zmieniła się sytuacja demograficzna i społeczno-ekonomiczna. Wszystko to wpłynęło na sytuację językową w państwie litewskim. Lingwiści tak litewscy, jak i łotewscy, rozpoczęli zakrojone na szeroką skalę nowe badania, których celem jest ukazanie współczesnego stanu gwar litewskich i łotewskich na terytorium Litwy i Łotwy. Jest to tym ważniejsze, że obydwoma językami posługuje się niewielu mieszkańców (w kraju i na emigracji litewskim łącznie około 4 mln, a łotewskim ok. 2 mln osób), a język ciągle w tych krajach jest jednym z najważniejszych wyznaczników tożsamości narodowej.

W 2009 r. wydano *Baltu valodu atlants. Prospekts* [pol. *Atlas języków bałtyckich. Prospekt*] (Mikulėnienė & Stafecka, 2009) siłami Instytutu Języka Łotewskiego w Rydze i Instytutu Języka Litewskiego w Wilnie, a w 2013 r. I tom *Atlasu*, ukazujący leksykę roślinną *Baltų kalbų atlasas. Leksika 1: Flora* (Mikulėnienė & Stafecka, 2013). Kolejnym niezmiernie ważnym dziełem jest recenzowana właśnie książka, wieńcząca wieloletni projekt „Modern Geolinguistic Research in Lithuania: the Optimisation of Network Points and the Interactive Dissemination of Information”. Trzy lata (2010–2013) Danguolė Mikulėnienė wraz z 33 współpracownikami oraz studentami badała i analizowała gwary litewskie w aspekcie geolingwistycznym i socjolingwistycznym.

Wykonawcy projektu postawili sobie kilka ważnych celów: zebranie i publikację najnowszych materiałów ukazujących centralne i peryferyjne dialekty litewskie; dokładne sprecyzowanie granicy dialektów i gwar litewskich na podstawie analizy cech fonetycznych, ukazanie sytuacji socjolingwistycznej na całym litewskojęzycznym obszarze i przeprowadzenie wstępnej analizy zebranego materiału. Przebadano aż 735 miejscowości na Litwie i 15 poza granicami kraju (łącznie ok. 5000 godzin nagrań cyfrowych), aktualizując siatkę dialektologicznych punktów (niektóre wsie już wymarły, dodano też nowe miejscowości) i tworząc współczesne archiwum dialektów XXI w.

Pierwsza część publikacji została poświęcona aspektom teoretycznym (teorie, metodologie, terminologia), także roli i pozycji litewskiej dialektologii na tle badań światowych. Autorzy podkreślają, że samo pojęcie *geolingwistyka* pojawiło się w litewskiej dialektologii dopiero na początku XXI w. Tradycyjna dialektologia ukazuje rzeczywistość językową statycznie, geolingwistyka zaś dynamicznie. Litewskie dialekty i gwary wymagały nowszej analizy i interpretacji, odpowiadającym osiągnięciom współczesnej lingwistyki, z uwzględnieniem aspektu językowego, społecznego i geograficznego oraz z wykorzystaniem najnowszej terminologii. Autorzy zaczerpnęli

na przykład termin *topolekt* (za badaczem języka chińskiego, Victorem H. Mairim), odnoszący się do kodu, który koegzystuje na jednym obszarze z innymi językami, które nie są sobie genetycznie bliskie i nie ma samodzielnej osobowości językowej. W odniesieniu do Litwy jako *topolekty* autorzy traktują zatem wszystkie lokalne odmiany języków: polski, białoruski, rosyjski i łotewski. Takie rozumienie *topolektu*, w odniesieniu do innych języków, spotyka się z krytycznym podejściem np. badaczy polszczyzny północnokresowej, mającej przecież odrębną osobowość językową. Polszczyzna na tym terenie funkcjonuje bowiem w wersji literackiej (język pisany – język prasy, język utworów literackich), regionalnej i gwarowej. W aspekcie historycznym można to samo powiedzieć o językach rosyjskim czy białoruskim (starobiałoruski jako język urzędowy Wielkiego Księstwa Litewskiego). Autorzy przedstawili również pojęcia *geolektu* i *regiolektu*. Jako *geolekt* rozumieją oni niehomogeniczny (niejednolity) wariant języka regionalnego, nieposiadający wyraźnych granic geograficznych, a przestrzeń *geolektów* jest pozioma i pionowa. *Regiolekt* z kolei będzie obejmował dość szeroki obszar (kilku geolektów), odzwierciedlając procesy konwergencyjne (ang. *convergence*) lub zrównywania dialektów (ang. *levelling*). *Regiolekt* można traktować jako pewną odmianę języka regionalnego, który w mniejszym lub większym stopniu ulega wpływom języka ogólnego, lub jako wariant pośredni między *geolektami* (nowymi wariantami dialektów) a językiem ogólnym.

Odpowiednie wykorzystanie metodologii (zebrania materiału i jego opracowania) czy terminologii w niniejszej publikacji było niezmiernie ważne, wręcz kluczowe. Dlatego też w książce znajdujemy szczegółową analizę i opis tych zagadnień autorstwa Daivy Aliūkaitė, Violety Meiliūnaitė, Jurgity Jaroslaviėnė, Danguolė Mikulėnienė.

Drugi rozdział, napisany przez Danguolė Mikulėnienė, Astę Leskauskaitė i Laurę Geržotaitė, poświęcono badaniom geolingwistycznym na Litwie. Autorki ukazały rozwój badań od etapu pregeolingwistycznego (koniec XIX w.) poprzez intensywny rozwój geografii lingwistycznej (Kazimieras Būga) aż po czasy najnowsze – etap neogeolingwistyczny. Największym dziełem litewskich dialektologów było niewątpliwie wydanie *Lietuvių kalbos atlasas* w trzech tomach (ukazującego leksykę, fonetykę i morfologię, zilustrowanych na 376 mapach). Obejmował on materiał zebrany w ciągu 15 lat w ponad 800 miejscowościach (poza granicami Litwy – z 13 dodatkowych punktów), a archiwum składa się z 30 000 metrów taśmy magnetofonowej i 15 000 stron ręcznych zapisków – efekt pracy 600 osób. Ważnym wydarzeniem było również wydanie *Baltu valodu atlants* [pol. *Atlasu języków bałtyckich*] (Mikulėnienė & Stafecka, 2009), ukazującego materiał z obszaru Litwy i Łotwy. Najnowszy okres w litewskiej dialektologii, neogeolingwistyczny, rozpoczął się wraz ze wspomnianym powyżej projektem, którego efektem jest właśnie recenzowana publikacja. Autorki odeszły od tradycyjnej metodologii badania gwar, opartej na kryterium NORM (*non-mobile, older, rural, male*), odnoszącej się, w zasadzie, do konkretnego informatora, i uwzględniły dodatkowe kryteria (głównie socjolingwistyczne): wszystkie trzy

pokolenia rozmówców, parametry społeczno-socjodemograficzne i ukazanie interakcji międzysystemowych. Tak rozumiana neogeolingwistyka, zdaniem autorek, ukazała pełny obraz rzeczywistości językowej na terytorium Litwy.

Dalej autorki omawiają tradycyjny podział dialektów i gwar litewskich, podkreślając, że istniały co najmniej trzy typy kwalifikacji, zależne od przyjętych przez różnych badaczy zasad (a dokładniej doboru odpowiednich cech fonetycznych). W ciągu wielu lat skorygowano prawie jedną piątą badanych punktów, co nie zmieniło jednak znacząco siatki dialektologicznych punktów. Ta nowa klasyfikacja, ulegająca korektom – np. zmianom nazw gwar – nie zmieniła jednak sytuacji geolingwistycznej na Litwie, chociaż niektóre elementy tej klasyfikacji odzwierciedlają jeszcze przedwojenny podział administracyjno-terytorialny.

Trzeci rozdział książki (Danguolė Mikulėnienė, Violetta Meiliūnaitė, Janina Švambarytė-Valužienė i inni) traktuje o sytuacji geolingwistycznej litewskich dialektów w XXI w. i optymalizacji punktów terenowych. Badaczki, w stosunku do tradycyjnej dialektologii, poszerzyły ankiety o parametry socjodemograficzne. Nie traktowano już wariantowości regionalnej z punktu widzenia tylko jednego języka / dialektu; charakterystykę rozwoju i zmian wariantowości języka potraktowano nie jako zjawisko zamkniętego systemu, a jako pochodną interakcji międzysystemowych. Badaczki wyznaczyli siedmiostopniowy poziom regionalności mowy respondenta, opierając się m.in. na takich kryteriach jak: miejsce urodzenia, miejsce zamieszkiwania w okresie do osiemnastego roku życia, pochodzenie rodziców, obecne miejsce zamieszkania. Poszczególne poziomy regionalności odzwierciedlają się w jakości języka / dialektu.

W celu optymalizacji punktów badawczych wyznaczono szereg czynników branych pod uwagę już przez wcześniejszych badaczy: kryterium geograficzne wyznaczenia punktu (odległość między punktami wynosi 8–12 km), podział administracyjno-terytorialny (stare wsie i osady, rzadko małe miasteczka), kryterium czystości dialektu – wybór wsi nie ze względu na przynależność administracyjną, lecz na przypisanie do konkretnej grupy gwarowej; nazwy miejscowości (starano się unikać wsi o obcym, nielitewskim brzmieniu). Punktem nie zawsze jest jedna miejscowość / wieś, mogą to być także miejscowości centralne i peryferyjne. Autorzy omawianego projektu i publikacji określili również pojęcie *punktu żywego* i *punktu wymarłego*. Za *punkt żywy* uważają taki, w którym zamieszkują wszystkie trzy pokolenia i posługują się one danym dialektem czy gwarą w życiu codziennym. W przypadku zmian (np. wieś wymarła lub sąsiednia miejscowość stała się centrum) numer punktu pozostał ten sam, zmieniono jednak jego nazwę. Za *punkt wymarły* uważa się taki, gdzie nie ma już ludności rdzennej w danej miejscowości (centrum) lub jej okolicach.

Analiza zebranych materiałów potwierdziła tradycyjny podział ziem litewskich na dwa główne dialekty – żmudzki i auksztockie, pokrywające się z podziałem etniczno-genetycznym. Materiały pokazały też dokonujące się zmiany – dla zachodnich gwar

źmudzkich bardzo nisko oceniono poziom źywotności, w przeciwieństwie do obszaru południowej, wschodniej i północnej źmudzi, gdzie punktów wymarłych jest niewiele. W przypadku gwar auksztoczkich również można mówić o bardzo dobrze zachowanej strukturze dialektu wśród respondentów. Wyjątek stanowią te punkty, które znalazły się poza granicami kraju – na przykład po stronie białoruskiej – tam one zanikają. Pozytywny wyjątek, zdaniem autorek, stanowią gwary litewskie w okolicach Puńska w Polsce, gdzie są źywe i dysponują dużymi perspektywami przetrwania w najbliższej przyszłości. Jednolitość narodowa na większości obszaru Litwy wspiera jednolitość językową i dobre zachowanie struktury gwar litewskich. Tam, gdzie istnieje wielojęzyczność, o wiele szybciej zachodzą zmiany także i w strukturze gwar litewskich, jak to ma miejsce na Wileńszczyźnie.

Na szczególną uwagę zasługuje rozdział IV (pol. *Lokalne warianty innych języków na Litwie*). W większości krajów, przy opracowaniu atlasów gwarowych danego języka, zazwyczaj zupełnie nie ukazuje się innych języków funkcjonujących na danym obszarze. Autorki nie tylko uwzględnily inne języki i gwary, lecz dodatkowo opisały je na podstawie najnowszych badań terenowych. Zamierzeniem badaczy języków polskiego, białoruskiego i rosyjskiego było ustalenie zasięgu występowania języków i gwar słowiańskich na Litwie. Występują one w ponad 200 punktach (tylko sama polska mowa w 110 miejscowościach). W ten sposób czytelnik otrzymuje pełny obraz sytuacji językowej na całej Litwie. Język łotewski został opisany w artykule Gintarė Judžentytė (pol. *Język łotewski na Litwie*). Polszczyznę północnokresową opisała Kristina Rutkovska, białoruskie gwary Lilija Plygavka, a język rosyjski Nadeźda Morozova. Język polski obejmuje trzy regiony: wileński, kowieński i ignalińsko-jezioroski. Polacy na Litwie stanowią znaczący odsetek ludności – około 200 tys., z czego w gminie sołecznickiej Polacy to aż 79,5%, w rejonie wileńskim 61,3%, w gminie trockiej – 33,2%, a w święciańskiej 27,4%. Dobrze zachowują oni swoje tradycje, w tym język ojczysty. Gorzej jest na obszarze Kowieńszczyzny i w regionie ignalińsko-jezioroskim. Gwary białoruskie używane są dosyć powszechnie przez starsze pokolenie mieszkańców zamieszkujących południowo-wschodnią część kraju. Badacze (mapa XIV) wskazali na 21 takich punktów, przy czym niewątpliwie jest ich o wiele więcej (por. badania m.in. M. Sawicza i M. Jankowiaka). W przypadku języka rosyjskiego należy mówić o dialekcie staroobrzędowców (ich wsie nie były oddzielnie badane przez litewskich badaczy) oraz mowie Rosjan zamieszkujących liczne miasta.

Przeprowadzone badania pozwoliły nie tylko zarchiwizować stan współczesny dialektów litewskich i innych języków oraz gwar funkcjonujących na Litwie i poza nią w strefie przygranicznej, ale również umożliwiają długofalowe badania dialektologiczne, gwarantujące ciągłość badań i analizy sytuacji językowej na tym obszarze a nawet prognozowanie zmian w bliźszej przyszłości. Wyniki prac lingwistów uczestniczących w projekcie ukazały sytuację językową na Litwie wielowarstwowo i kompleksowo. Daje to ogromny potencjał do analizowania nie tylko sytuacji poszczególnych dialektów

i gwar, ale również języka ogólnego i innych języków (polskiego, białoruskiego, rosyjskiego, łotewskiego), funkcjonujących w poszczególnych regionach kraju.

Autorzy zwracają uwagę na zmiany sytuacji językowej w okolicach największych miast (postępujące procesy urbanizacyjne) nawet w odległości kilkudziesięciu kilometrów od centrów, trudno jest w tych miejscach mówić o występowaniu gwar litewskich. Wyniki te mogą budzić pewne wątpliwości, czy rzeczywiście w promieniu kilkudziesięciu kilometrów od Wilna nie można mówić o występowaniu gwar? Na mapie XIII zaznaczono spory obszar okolic Wilna (nawet do 30 km) jako „tereny podmiejskie”, z kolei mapa XIV na tym samym obszarze ukazuje powszechne występowanie polszczyzny i białoruszczyzny. Należałoby zadać pytanie, czy brak gwar litewskich na tym terenie wynika z procesów urbanizacyjnych, czy jednak dominacji języków słowiańskich od dziesięcioleci? Również zamieszczone w publikacji mapy V–IX potwierdzają tę wątpliwość – autorzy umieścili obok siebie mapy współczesne i dawniejsze (pochodzące z *Lietuvių kalbos atlasas*, część II: *Fonetika*, wydanego w 1982 r.). Na dawniejszych mapach widać wyraźnie, że dialektolodzy wokół Wilna (obszar niewiele mniejszy od zaznaczonego terenu „zurbanizowanego” na mapie współczesnej) nie wskazali fonetycznych cech gwar litewskich.

Swoistego kolorytu dodaje też opisywanej sytuacji językowej na Litwie występowanie innych języków – szczególnie w Wilnie i Kłajpedzie (rosyjski). Z kolei mowa Kowieńszczyzny zachowała bardzo dobrze strukturę dialektalną, co wynika m.in. z homogenicznego składu ludności. Autorzy wskazali w tym rozdziale na współczesny układ dialektów z podziałem na poszczególne grupy gwarowe i ich centra. Gwary zachowały się lepiej tam, gdzie rozmówcy mieli większą świadomość, że język jest wartością symboliczną, czyli bardziej na obszarze np. Żmudzi niż Auksztoty. W szczególności na wschodzie Auksztoty trudno mówić o dobrym zachowaniu struktury gwary – koegzystencja z różnymi językami (polski, białoruski) przyczyniła się do konwergencji – wzajemnego oddziaływania języków i ich upodabniania się.

Recenzowana praca jest niezmiernie ważna, ukazuje bowiem układ współrzędnych nie tylko językowych i geograficznych, ale również społecznych i kulturowych. Przyjęta metodologia umożliwiła analizę kontinuum językowego na Litwie zarówno w układzie pionowym, jak i poziomym, uwalniając litewską dialektologię w dużej mierze od klasycznych metod badawczych, ukazujących tylko wycinek rzeczywistości językowej. Dialekty litewskie zachowały się w większości miejscowości zaznaczonych wcześniej w *Lietuvių kalbos atlasas*, jednak w tym momencie cechuje je zmienność i dynamizm, a nie statyczność, jak dziesiątki lat temu. Najmniejsza żywotność cechuje gwary zachodniej Żmudzi oraz Auksztoty południowej i wschodniej, największa – dialekty żmudzkie. Badania przeprowadzone przez autorów doskonale ukazują zanikanie i funkcjonowanie dialektów oraz tworzenie się nowych tzw. pochodnych dialektów. Najstarsze pokolenie rozmówców najlepiej reprezentuje statyczny model dialektu (zmienność poziomą), średnie pokolenie – duży dynamizm (zmienność

panioną – konwergencja z innymi językami lub upodobnienie do języka literackiego). Najbardziej wielowymiarowy jest język najmłodszego pokolenia respondentów, który będzie kształtował sytuację językową w najbliższym czasie. To właśnie ich język trzeba będzie ponownie zbadać za kilkadziesiąt lat, aby zaobserwować zmiany w języku.

Prezentowana książka jest niezmiernie potrzebną publikacją, wręcz przełomową, co podkreślają sami autorzy, dla litewskiej dialektologii. To nie tylko ogromny materiał pieczołowicie i profesjonalnie zebrany przez doświadczonych lingwistów, ale również szczegółowa analiza i interpretacja przeprowadzona z wykorzystaniem najnowszych metodologii. Autorzy w ramach trzyletniego projektu wykonali tytaniczną wręcz pracę. Zebrali materiał z obszaru całej Litwy, który umożliwił skonfrontowanie obecnej sytuacji językowej z dawnymi wynikami badań, te zaś będą bardzo dobrym punktem odniesienia do kolejnych badań terenowych, przeprowadzanych w przyszłości. Oprócz nowatorskiego podejścia do badań geolingwistycznych szczególną uwagę zwraca również fakt, że autorzy uwzględnili inne języki funkcjonujące na terytorium Litwy – białoruski, łotewski, polski i rosyjski. Taka koncepcja umożliwiła ukazanie rzeczywistej sytuacji językowej na Litwie, z uwzględnieniem wszystkich czynników lingwistycznych oraz społecznych czy administracyjnych. Publikacja ma bardzo duże znaczenie archiwizacyjno-poznawcze. Autorzy zadbali o to, aby każdy rozdział książki został uzupełniony licznymi kolorowymi mapami, diagramami i wykresami, co wraz z licznymi aneksami daje doskonałą możliwość porównania tego, co obecnie możemy zastać we wsi XXI-wiecznej z tym, co było dziesiątki lat temu. W publikacji zamieszczono 14 map (dla porównania dawną – z *Lietuvių kalbos atlasas* – oraz współczesną), prezentującą najnowsze tendencje, dokonujące się w strukturze dialektów i gwar litewskich, w tym jedną mapę ukazującą rozmieszczenie punktów białorusko-, łotewsko-, polsko- i rosyjskojęzycznych. Na końcu publikacji możemy znaleźć obszerny aneks, zawierający stosowane podczas badań kwestionariusze, spis przebadanych punktów (z nazwami i numeracją z *Lietuvių kalbos atlasas* i nowymi numerami, nadanymi na potrzeby niniejszego projektu). Niestety autorzy nie uniknęli błędów redakcyjnych, wynikających zapewne z terminów realizacji projektu – jak np. liczne błędy językowe w polskim streszczeniu (literówki, błędy interpunkcyjne, leksykalne, składniowe itp.).

Prezentowana praca: *XXI a. pradžios lietuvių tarmės: geolingvistinis ir sociolingvistinis tyrimas. Žemėlapiai ir jų komentarai* stanowi doskonałe i rzetelne kompendium wiedzy dla badaczy dialektów i języka litewskiego, a także osób zajmujących się językami słowiańskimi, funkcjonującymi na obszarze Litwy, oraz problematyką pograniczy językowych, jest również cenną pomocą dla studentów bałtystyki. Część materiałów zebranych i opracowanych przez autorów zapewne wkrótce znajdzie się na specjalnie utworzonej na potrzeby projektu stronie internetowej www.tarmes.lt, co umożliwi czytelnikowi swobodniejszy dostęp do wyników pracy litewskich dialektologów.

Bibliografia

- Mikulėnienė, D. & Meiliūnaitė, V. (Red.). (2014). *XXI a. pradźios lietuvių tarmės: geolingvistinis ir sociolingvistinis tyrimas. Žemėlapiai ir jų komentarai*. Vilnius: Lietuvių kalbos institutas Leidykla Briedis.
- Mikulėnienė, D., & Stafecka, A. (Red.). (2009). *Baltu valodu atlants. Prospekts* [Baltų kalbų atlasas: Prospektas]. Rīga, Vilnius: Latvijas universitāte, Latvijas universitātes Latviešu valodas institūts, Lietuvių kalbos institutas.
- Mikulėnienė, D., & Stafecka, A. (Red.). (2013). *Baltu valodu atlants. Leksika 1: Flora* [Baltų kalbų atlasas. Leksika 1: Flora]. Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, Latvijas Universitātes Latviešu valodas institūts.

Recenzja

Streszczenie

Tekst stanowi recenzję monumentalnej pracy litewskojęzycznej *XXI a. pradźios lietuvių tarmės: geolingvistinis ir sociolingvistinis tyrimas. Žemėlapiai ir jų komentarai*, która ukazała się w Wilnie w 2014 r. Jest ona efektem wieloletniej pracy znanych lingwistów badających gwary litewskie, polszczyznę północnokresową oraz języki białoruski i rosyjski na Litwie. W publikacji ukazano aspekty teoretyczne współczesnych badań dialektologicznych na Litwie, litewskie badania geolingwistyczne, sytuację geolingwistyczną litewskich dialektów w XXI w. i optymalizację punktów terenowych, a dalej opis innych języków i gwar występujących na Litwie (polszczyzna, rosyjski, gwary białoruskie) oraz dynamizm zmian dialektalnych. Recenzowana publikacja jest niezmiernie ważną pozycją dla litewskiej dialektologii. Zgromadzono w niej nie tylko ogromny i wartościowy materiał dialektalny, lecz przeprowadzono też jego profesjonalną analizę.

Słowa kluczowe: dialektologia; dialektologia litewska; geolingwistyka

Review

Abstract

This text is a review of the Lithuanian language monumental work entitled *XXI a. pradžios lietuvių tarmės: geolingvistinis ir sociolingvistinis tyrimas. Žemėlapiai ir jų komentarai* published in Vilnius in 2014. It is the result of long-lasting studies by famous linguists conducting research on the Lithuanian dialects, on the Polish language of the Northern Borderlands and on the Belarusian and Russian languages in Lithuania. The publication presents some theoretical aspects of contemporary dialectological research in Lithuania, geolinguistic research in Lithuania, geolinguistic situation of the Lithuanian dialects in the 21st century and the optimisation of the field study points, description of other languages and dialects spoken in Lithuania (the Polish and Russian languages, the Belarusian dialects) and the dynamics of dialectal changes. The publication under review is of paramount importance for the Lithuanian dialectology – not only enormous and valuable dialectal material was collected but also its professional linguistic analysis was carried out.

Keywords: dialectology; Lithuanian dialectology; geolinguistics

Correspondence: M. Jankowiak, Institute of Slavic Studies PAS,
e-mail: mirek.jankowiak@gmail.com

This work was supported by a core funding for statutory activities from the Polish Ministry of Science and Higher Education.

Competing interests: the author declares that he has no competing interests.